

Ľudské práva v zápase za slobodu – garancia demokracie z pohľadu súčasnej generácie

Podujatie: Medzinárodná vedecká konferencia

Miesto konania: Bratislava

Termín konania: 5. október 2021

Organizátori: Klub 89, o. z.; Ústav pamäti národa

Zápas o dodržiavanie ľudských práv zohral počas vlády nedemokratických režimov v nedávnej histórii národov strednej a východnej Európy mimoriadne dôležitú úlohu. Výraznejšie viditeľným sa stal od podpísania dohôd v Helsinkách, ktoré pre signatárske štáty (vrátane Sovietskeho zväzu a jeho satelitov) obsahovali záväzok dodržiavať ľudské a občianske práva, vrátane náboženských slobôd. Následne v rámci Konferencie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe prebiehal v Európe helsinský proces, v rámci ktorého bolo dodržiavanie týchto záväzkov pred očami medzinárodnej verejnosti podrobne sledované. Tento proces podnietil aj vznik organizácií, ktoré upozorňovali na prípady ich porušenia v komunistických štátoch za železnou oponou. Helsinský proces umožňoval poukazovať na nedodržiavanie konkrétnych záväzkov svojho štátu a operovať s nimi aj pri právnej obrane v politických procesoch.

Zápas mnohých organizácií a občianskych iniciatív za ľudské práva a slobody v našej krajine vyvrcholil pádom komunistického režimu v novembri 1989. Až obnovením pluralitnej demokracie sa vytvorili predpoklady na ich ochranu a reálnu vymožiteľnosť. Nemenej dôležitou úlohou je ochrana ľudských práv a slobôd aj v súčasnej spoločnosti.

Cieľom medzinárodnej vedeckej konferencie je preto poukázať na porušovanie ľudských práv v minulosti, počas vlády nedemokratických režimov, ako aj na dôležitosť ich ochrany a dodržiavania v súčasnosti. V pluralitnej spoločnosti sa totiž neustále objavujú aj hlasy, ktoré význam ľudských práv a slobôd i demokratického politického režimu rôznymi formami spochybňujú.

Konferencia má ambíciu iniciovať pravidelný cyklus každoročných konferencií venovaných problematike ľudských práv ako kľúčovej hodnoty modernej demokratickej spoločnosti, ale aj ako memento vyplývajúce z ich porušovania nedemokratickými režimami na Slovensku i v stredno-východnej Európe v minulosti. V rámci programu podujatia vystúpia odborníci zo Slovenska, štátov Európskej únie a bude otvorené aj mimoeurópskym záujemcom. Umožní prezentáciu najnovších výsledkov výskumu, stane sa fórom na diskusiu i výmenu poznatkov a bude iniciovať spoluprácu na medzinárodných výskumných projektoch. Umožní tiež zapojiť sa aj mladým výskumníkom a študentom. Podujatie bude zároveň venované odkazu Jána Langoša, disidenta, osobnosti Novembra 89 a zakladateľa Ústavu pamäti národa, ktorého 75. výročie narodenia a 15. výročie smrti si tento rok pripomíname.

Konferencia sa bude venovať nasledujúcim témam:

- Otázka dodržiavania ľudských práv v zápase proti nedemokratickým režimom
- Helsinský proces a jeho vplyv na vývoj v štátoch strednej a východnej Európy pred rokom 1989
- Úloha ľudských práv v procese pádu komunistických režimov v roku 1989
- Ľudské práva po roku 1989 ako jeden zo základov procesu tranzície od totality k demokracii

- Ľudské práva a ich úloha v súčasnej spoločnosti

Prihlášky s názvom príspevku, krátkym abstraktom a stručným profesným životopisom posielajte do 31. júla 2021 na adresu peter.jasek@upn.gov.sk.

Organizátori podujatia si vyhradujú právo výberu účastníkov.